
Poskytuje účtovná zvierka zostavená v súlade s našou legislatívou správnu informáciu o hodnote účtovnej jednotky?

Ladislav Kareš¹

Abstrakt

Príspevok sa zaoberá stanovením hodnoty podniku (účtovnej jednotky) a možnosťami jej zobrazenia pomocou údajov, ktoré poskytuje účtovná zvierka. Obsahovo je zameraný na možnosti výpočtu podľa rôznych matematicko-štatistických metód resp. použitia rôznych kritérií pre stanovenie hodnoty podniku. Na základe rôznorodých kritérií je možné modelovať hodnotu podniku tak, aby používatelia informácií z účtovnej zvierky vedeli identifikovať pre nich kľúčové informácie a mali možnosť analyzovať faktory, ktoré najviac ovplyvňujú ich požiadavky z hľadiska ich strategického rozhodovania. Poznať hodnotu podniku a jej vývoj možno považovať za kľúčový ukazovateľ efektívnosti jeho riadenia a pre manažérov podniku (účtovnej jednotky) má nezastupiteľnú úlohu.

Kľúčové slová

Účtovná jednotka, Účtovná zvierka, Hodnota podniku, Metódy stanovenia hodnoty podniku

Abstract

The paper deals with the determination of the value of the company and the possibilities of its display using the data provided by the financial statements. The content is focused on the possibilities of calculation according to various mathematical-statistical methods, respectively, using different criteria to determine the value of a business. Based on a variety of criteria, it is possible to model the value of a business so that users of financial statement information can identify key information for them and have the ability to analyze the factors that most influence their requirements in terms of strategic decision making. Knowing the value of a business and its development can be seen as a key indicator of the effectiveness of its management and has an irreplaceable role for business managers.

Key words

Entity, Financial statements, Enterprise value, Business valuation methods

JEL classification

M4, M41

1 Úvod

Veľká ekonomická encyklopédia definuje účtovnú jednotku – accounting entity – ako právnickú alebo fyzickú osobu, ktorá je v zmysle zákona o účtovníctve a obchodného zákonníka povinná viesť účtovníctvo. Všetky právnické osoby sú povinné viesť účtovníctvo (čiže sú účtovnými jednotkami). Účtovnými jednotkami sú len tie fyzické osoby, ktoré prevádzkujú podnikateľskú, alebo inú zárobkovú činnosť podľa osobitných právnych predpisov. (Šíbl, 1996). Účtovníctvo môžeme definovať ako základný prvok informačného systému účtovnej jednotky. Prvotne sa chápalo ako záznam určitých javov a jeho funkciou bolo uchovávať tieto javy. Postupne sa údaje z účtovníctva začali celkom prirodzene používať ako nástroj riadenia. Účtovníctvo vychádza zo zistenia skutočnosti o určitých javoch a ich záznamu (evidencie),

¹ Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a audítorstva, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, ladislav.kares@euba.sk.

pričom sa zdôrazňuje i nutnosť overenia správnosti týchto dát, ktoré sa klasifikujú a sumarizujú podľa určitých hľadísk a tak vznikajú informácie, ktoré sú základom hodnotení a rozboru (analýzy), aby mohli v takejto podobe slúžiť riadiacim pracovníkom na rozhodovanie a stanovenie úloh pre budúce obdobie. (Šíbl, 1996). Účtovníctvo ako také môžeme rozdeliť na bežné účtovníctvo a účtovnú zvierku. Bežné účtovníctvo – bookkeeping - predstavuje zachytávanie účtovaných prípadov na účtoch. Účtovná zvierka – financial statement – je systém výstupných informácií z účtovníctva usporiadaný podľa určitých kritérií. (Šíbl, 1996). Účtovníctvo predstavuje relatívne uzatvorený a vnútorne usporiadaný systém informácií, ktorý poskytuje informácie v peňažnom vyjadrení o hospodárskej činnosti podniku (účtovnej jednotky) a o výsledku tejto činnosti, t.j. poskytuje informácie o majetku podniku, vlastnom imaní, záväzkoch, výnosoch, nákladoch, príjmoch, výdavkoch a výsledku hospodárenia. (Soukupová, 2004).

Podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov je predmetom účtovníctva účtovanie o stave a pohybe majetku, stave a pohybe záväzkov, rozdiel majetku a záväzkov, o výnosoch a nákladoch, príjmoch a výdavkoch, a o výsledku hospodárenia účtovnej jednotky. Predmetom účtovníctva je aj vykazovanie týchto skutočností v účtovnej zavierke, pričom predmetom vykazovania v účtovnej zavierke sú aj iné aktíva a iné pasíva. Účtovná jednotka účtuje a vykazuje účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súvisia. Účtovným obdobím je kalendárny rok. Účtovným obdobím môže byť aj hospodársky rok. Hospodárskym rokom je obdobie nepretržite po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nie je zhodné s kalendárnym rokom. Účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná zvierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky. Zobrazenie v účtovnej zavierke je verné, ak obsah položiek účtovnej zavierky zodpovedá skutočnosti a je v súlade s ustanovenými účtovnými zásadami a účtovnými metódami. Zobrazenie v účtovnej zavierke je pravdivé, ak sú pri ňom použité účtovné zásady a účtovné metódy, ktoré vedú k dosiahnutiu verného zobrazenia skutočností v účtovnej zavierke. Ak účtovná jednotka zistí, že účtovné zásady a účtovné metódy použité v účtovnom období sú nezlučiteľné s požiadavkou verného a pravdivého zobrazenia skutočností, je povinná zostaviť účtovnú zvierku tak, aby poskytla verný a pravdivý obraz skutočností. Účtovná jednotka je povinná použiť účtovné zásady a účtovné metódy spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabraňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti, minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavila riadna účtovná zvierka. V prípade, že účtovná jednotka má informáciu o tom, že u nej takáto skutočnosť nastáva, je povinná použiť tomu zodpovedajúci spôsob účtovania, pričom je povinná uviesť informáciu o použítom spôsobe v účtovnej zavierke v poznámkach. Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Účtovníctvo účtovnej jednotky je správne, ak účtovná jednotka vedie účtovníctvo podľa tohto zákona a ostatných osobitných predpisov. Účtovníctvo účtovnej jednotky je úplné, ak účtovná jednotka zaúčtovala v účtovnom období v účtovných knihách všetky účtovné prípady a za toto účtovné obdobie zostavila individuálnu účtovnú zvierku, konsolidovanú účtovnú zvierku, ak ju má povinnosť zostaviť, vyhotovila výročnú správu, prípadne konsolidovanú výročnú správu, zverejnila údaje, uložila dokumenty a má o týchto skutočnostiach všetky účtovné záznamy. Účtovníctvo účtovnej jednotky je preukázateľné, ak všetky účtovné záznamy sú preukázateľné a účtovná jednotka vykonala inventarizáciu. Účtovníctvo účtovnej jednotky je zrozumiteľné, ak umožňuje jednotlivo aj v súvislostiach spoľahlivo a jednoznačne určiť obsah účtovných prípadov v nadväznosti na použité účtovné zásady a účtovné metódy a obsah účtovných záznamov v nadväznosti na použité formy účtovných záznamov. Účtovníctvo účtovnej jednotky sa vedie spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov, ak účtovná jednotka je schopná zabezpečiť trvalosť

po celú dobu spracovania a úschovy. (Zbierka zákonov - zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov).

2 Účtovná zvierka ako zdroj informácií

Účtovná zvierka je štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie používajú. Účtovná jednotka zostavuje účtovnú zvierku v prípadoch ustanovených týmto zákonom v štruktúre, ktorá nadväzuje na sústavu účtovníctva používanú v účtovnej jednotke. Účtovná zvierka tvorí jeden celok. Účtovná zvierka obsahuje všeobecné náležitosti ako obchodné meno alebo názov účtovnej jednotky, identifikačné číslo, deň, ku ktorému sa zostavuje, deň jej zostavenia, obdobie, za ktoré sa zostavuje, iné údaje uvedené na úvodnej strane účtovnej závierky ustanovenej opatrením ministerstva financií, podpisový záznam štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo člena štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo podpisový záznam fyzickej osoby. Účtovná zvierka v sústave podvojného účtovníctva okrem všeobecných náležitostí obsahuje tieto súčasti - súvahe, výkaz ziskov a strát a poznámky. Účtovná jednotka je povinná uvádzať v účtovnej závierke informácie podľa stavu ku dňu, ku ktorému sa účtovná zvierka zostavuje; to platí obdobne aj pre všetky účtovné zápisy, ktoré sa uskutočňujú iba ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka. Účtovná jednotka pritom zohľadňuje aj informácie týkajúce sa stavu ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka a ktoré účtovná jednotka získala do dňa zostavenia účtovnej závierky, pričom deň zostavenia účtovnej závierky si určí účtovná jednotka sama. Informácie v účtovnej závierke musia byť pre používateľa užitočné, posudzujú sa z hľadiska ich významnosti a musia byť zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé. Informácia sa považuje za významnú, ak by jej neuvedenie v účtovnej závierke alebo jej chybné uvedenie v účtovnej závierke mohlo ovplyvniť úsudok alebo rozhodovanie používateľa. Informácie v účtovnej závierke musia byť zrozumiteľné pre používateľov týchto informácií. Informácie, ktoré poskytuje účtovná zvierka sú tiež porovnateľné, spoľahlivé, úplné a včasné. V súvahe riadnej účtovnej závierky a mimoriadnej účtovnej závierky sa vykazujú informácie o majetku, záväzkoch a rozdiel majetku a záväzkov účtovnej jednotky ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka, a ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Vo výkaze ziskov a strát riadnej účtovnej závierky a mimoriadnej účtovnej závierky sa vykazujú náklady, výnosy a výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú údaje v súvahe a výkaze ziskov a strát, prípadne ďalšie výkazy a údaje, ktoré ich vysvetľujú a dopĺňajú. V poznámkach sa uvádzajú aj informácie, ktoré sa týkajú použitia účtovných zásad a účtovných metód, a ďalšie informácie podľa požiadaviek ustanovených týmto zákonom. V poznámkach uvedie účtovná jednotka tiež informácie o skutočnostiach, ktoré ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka, nevykazuje v ostatných súčastiach účtovnej závierky, ale ich dôsledky menia významným spôsobom pohľad na finančnú situáciu účtovnej jednotky.

Účtovná jednotka, ktorá musí mať účtovnú zvierku overenú audítorom je povinná vyhotovovať výročnú správu. Výročná správa obsahuje účtovnú zvierku za účtovné obdobie, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa, a správu audítora k tejto účtovnej závierke, a tiež informácie o vývoji účtovnej jednotky, o stave, v ktorom sa nachádza, a o významných rizikách a neistotách, ktorým je účtovná jednotka vystavená; informácia sa poskytuje vo forme vyváženej a obsiahlej analýzy stavu a prognózy vývoja a obsahuje dôležité finančné a nefinančné ukazovatele vrátane informácie o vplyve činnosti účtovnej jednotky na životné prostredie a na zamestnanosť, s poukázaním na príslušné údaje uvedené v účtovnej závierke. Ďalej obsahuje informácie o udalostiach osobitného významu, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa ako aj informácie o predpokladanom budúcom vývoji činnosti účtovnej jednotky, informácie o nákladoch na činnosť v oblasti

výskumu a vývoja, informácie o nadobúdaní vlastných akcií, dočasných listov, obchodných podielov a akcií, dočasných listov a obchodných podielov materskej účtovnej jednotky, návrhu na rozdelenie zisku alebo vyrovnanie straty. (Zbierka zákonov SR - zákon č. 431/2002 Z.z o účtovníctve v znení neskorších predpisov).

Toľko z teórie resp. z legislatívy upravujúcej oblasť účtovníctva a v nej predovšetkým oblasť účtovnej závierky.

Tu si môžeme postaviť hypotézu – „môže účtovná závierka zostavená podľa súčasne platnej legislatívy v oblasti účtovníctva **naozaj** poskytovať verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky? „ Pokúsime sa odpovedať na túto hypotézu vymedzením niekoľkých v praxi (ale aj v teórii) používaných ekonomických ukazovateľov resp. ekonomických kritérií, ktoré vymedzujú resp. posudzujú účtovnú jednotku a jej finančnú pozíciu a ekonomické zdravie predovšetkým prostredníctvom ukazovateľov získaných primárne z účtovných závierok účtovných jednotiek.

3 Cena a hodnota

V praxi sa často tieto pojmy zamieňajú a preto je podstatné ich v problematike ohodnocovania rozlišovať. Podľa (Jakubec, Kardoš, Kubica, 2005) je výsledkom práce pri oceňovaní podniku (účtovnej jednotky ako celku) stanovenie jeho hodnoty, ktorá predstavuje základ pre cenové jednanie o individuálnej kúpe. Z toho môžeme skonštatovať, že ide o sumu, podľa ktorej sa môžu kupujúci a predávajúci dohodnúť na konečnej cene, ktorá bude zaplatená. Tá sa však môže od hodnoty stanovenej znalcom (expertom) aj výrazne líšiť. V tejto súvislosti je vhodné definovať:

- hodnota - predstavuje predpokladanú hodnotu (sumu), ktorú pravdepodobne dosiahneme pri budúcej kúpe.
- cena - je suma peňazí, ktorej sa musíme vzdať aby sme nadobudli nejaký statok, alebo službu a jej výška sa určuje dohodou medzi kupujúcim a predávajúcim.

Jedným z najdôležitejších pojmov je všeobecná hodnota. Tú vyhláška č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku definuje ako „výslednú objektivizovanú hodnotu majetku, ktorá je znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny hodnoteného majetku ku dňu ohodnotenia v danom čase, ktorú by tento mal dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji. Keď kupujúci aj predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou i opatrnosťou a za predpokladu, že cena nie je ovplyvnená nadpriemernou pohnútkou.“

V problematike stanovenia všeobecnej hodnoty podniku sa nevyhneme ani pojmom z uvedenej vyhlášky, ako sú objektivizácia a ohodnocovanie. Pod objektivizáciou sa myslí znalecké stanovenie všeobecnej hodnoty majetku, zohľadňujúce technický stav, vplyv trhu, ekonomické vplyvy a iné špecifické faktory, ktoré ovplyvňujú hodnotu konkrétneho predmetu ohodnotenia. Ohodnocovanie je proces stanovovania hodnoty v peňažnom vyjadrení, na základe využitia vhodnej metódy ohodnocovania.

Hlavné zdroje informácií na stanovenie hodnoty podniku (účtovnej jednotky) sú:

- Účtovná závierka – hlavný zdroj informácií
- Účtovná závierka podľa Medzinárodných účtovných štandardov- IFRS
- Mimoúčtovné zdroje informácií pre finančnú analýzu
- Analýza ex-post
- Finančná analýza ex-ante
- Nové kritériá hodnotenia výkonnosti podniku medzi ktoré patria napr.
 - EVA – ekonomická pridaná hodnota
 - MVA - Hodnota pridaná trhom
 - RONA – výnosnosť čistých aktív
 - CROGA – Cash flow výnosnosti aktív brutto
 - CFROI – Cash flow výnosnosti investícií

3.1 Výpočet hodnoty podniku (účtovnej jednotky)

Výpočet hodnoty podniku (účtovnej jednotky) je dôležitý pre jeho riadenie. Stanovenie hodnoty je preto potrebné dôsledne analyzovať a skúmať z rôznych pohľadov a z rôznych metód. V ekonomickej teórii a v ekonomickej praxi poznáme niekoľko ukazovateľov a niekoľko metód, ktoré nám pomôžu reagovať na nami stanovenú hypotézu. Predstavíme si ich:

Diskont. free cash flow - metóda využíva k stanoveniu hodnoty podniku EBIT, ktorý sa zdaňuje a na základe neho sa počíta voľný cash flow, ktorý sa následne diskontuje. Následne sa počíta čistá súčasná hodnota NPV. Diskontnú sadzbu počíta ako náklady na kapitál WACC. Na základe vstupných údajov sa počíta vecná renta na základe ktorej sa stanoví hodnota podniku (účtovnej jednotky).

Economic Value Added - metóda využíva k stanoveniu hodnoty podniku výsledok z hospodárskej činnosti. Využíva priemernú mieru nákladov na kapitál. Pri tejto metóde používame hodnotu 5%. Rovnakou sadzbou dosiahneme porovnateľnosť údajov v rámci účtovnej jednotky i medzi účtovnými jednotkami. Na základe nej počítame náklady na kapitál, ktoré odpočítavame od výsledku z hospodárskej činnosti. Pri výpočtoch odporúčame použiť ako výsledok hospodárenia EBIT.

Free cash flow entity - metóda využíva pri výpočtoch EBIT, odpisy, rezervy a opravné položky. Pri spresnenom výpočte je možné použiť aj investície do rastu zásob, nedokončenej výroby a nehmotného a hmotného dlhodobého majetku. Na základe týchto údajov sa počíta voľný cash flow. Na ich základe sa vypočítajú odčerpateľné zdroje, stanoví sa vecná renta a následne sa vypočíta hodnota podniku.

DFCF zjednodušený prepočet - zjednodušený prepočet uvažuje s cash flow, diskontnou sadzbou a rastom cash flow.

Podnikateľská hodnota na báze zisku - metóda využíva pri výpočtoch EBIT po zdanení, odpisy a investície. Pri výpočtoch sa využije zisk a na jeho základe sa stanoví hodnota podniku.

Podnikateľská hodnota zisk + odpisy - metóda využíva pri výpočtoch EBIT po zdanení, odpisy a investície. Pri výpočtoch sa využije zisk a odpisy a na základe nich sa stanoví hodnota podniku.

Podnikateľská hodnota z cash flow - metóda využíva pri výpočtoch EBIT po zdanení, odpisy a investície. Vypočíta sa cash flow a na základe neho sa stanoví hodnota podniku.

Podnikateľská hodnota z odčerpateľných zdrojov - metóda využíva pri výpočtoch EBIT, odpisy, rezervy a opravné položky. Pri spresnenom výpočte je možné použiť aj investície do rastu zásob, nedokončenej výroby a nehmotného a hmotného dlhodobého majetku. Na základe týchto údajov sa počíta voľný cash flow. Na ich základe sa vypočítajú odčerpateľné zdroje, zistí sa vecná renta a následne sa vypočíta hodnota podniku.

Kombinovaná metóda - metóda využíva hodnotu podniku stanovenú podnikateľskou a majetkovou metódou. Využíva korigujúce hodnoty a to pre podnikateľskú a majetkovú hodnotu podniku a pre hodnotu akcie. Následne počíta hodnotu burzovým prístupom, podnikateľskou metódou a majetkovou metódou a na základe nich stanovuje kombinovanú hodnotu.

Konstruktívny príklad účtovnej jednotky XYZ

Hodnota podniku (účtovnej jednotky) bude počítaná z údajov získaných z účtovnej zvierky – Súvaha, Výkaz ziskov a strát a Poznámky. Pri prepočtoch sa uvažovalo s aktuálnou daňou z príjmov v danom roku.

Tab. 1: Základné vstupné údaje potrebné pre výpočet

Položka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Výnosy	9 038 199 €	9 346 895 €	9 098 707 €	10 193 054 €	11 028 585 €	10 253 832 €
Náklady	8 981 292 €	8 850 806 €	8 997 692 €	9 766 157 €	10 246 288 €	9 505 612 €
EBIT	56 907 €	496 089 €	101 015 €	426 897 €	782 297 €	748 220 €
EBIT po zdanení	46 095 €	401 832 €	81 822 €	345 786 €	602 368 €	583 612 €
Odpisy	236 022 €	207 931 €	178 032 €	170 334 €	155 174 €	181 777 €
Kapitál	2 416 490 €	2 763 748 €	2 584 232 €	2 971 971 €	3 216 567 €	3 109 504 €
Hodnota vlastného imania	1 361 189 €	1 725 336 €	102 684 €	384 855 €	667 300 €	617 639 €
Hodnota cudzích zdrojov	1 055 301 €	1 038 412 €	2 481 548 €	2 587 116 €	2 549 267 €	2 491 865 €
Voľný cash flow	282 117 €	609 763 €	259 854 €	516 120 €	757 542 €	765 389 €
Diskontovaný cash flow	268 683 €	553 072 €	224 472 €	424 613 €	593 554 €	571 145 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. 2: Model výpočtu hodnoty podniku (účtovnej jednotky XYZ)

Metóda výpočtu	Hodnota podniku	Hodnota vlastného imania
Diskont free cash flow	15 129 354 €	3 138 695 €
Economic Value Aded	7 837 825 €	1 626 013 €
DFCF zjednodušený prepočet	11 898 868 €	2 468 506 €
Free cash flow s entity	21 266 505 €	4 411 890 €
Podnikateľská hodnota na báze zisku	11 077 711 €	2 298 151 €
Podnikateľská hodnota zisk + odpisy	12 696 406 €	2 633 961 €
Podnikateľská hodnota z cash flow	15 260 290 €	3 165 857 €
Podnikateľská hodnota z odčerpateľných zdrojov	2 064 397 €	428 274 €
Kombinovaná metóda	8 465 100 €	1 756 146 €
<i>Priemerná hodnota</i>	<i>11 744 051 €</i>	<i>2 436 388 €</i>
<i>Minimálna hodnota podniku</i>	<i>2 064 397 €</i>	<i>428 274 €</i>
<i>Maximálna hodnota podniku</i>	<i>21 266 505 €</i>	<i>4 411 890 €</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky 1 a z tabuľky 2 je zrejme, že hodnota podniku (účtovnej jednotky) vypočítaná podľa rôznych metód výpočtu sa líši. Z praktického hľadiska je vhodné rozhodnúť sa pre jednu z nich a tú používať pri manažérskom rozhodovaní. Ako za najvhodnejšiu metódu pre potreby efektívneho riadenia podniku možno považovať metódu výpočtu hodnoty podniku formou diskontovaného voľného cash flow. Táto metóda je zároveň v manažérskom rozhodovaní najpoužívanejšia. Jedným zo základných cieľov každého podniku je znižovať náklady. Znižovanie nákladov je často prvou reakciou podniku na nepriaznivú finančnú situáciu, čo nemusí priniesť podniku lepší výsledok. Myslíme si, že je lepšie poznať, na aký účel sú dané náklady (hlavne náklady na hospodársku činnosť) vynaložené – či sú vynaložené za účelom odstraňovania nedostatkov alebo sú perspektívnou investíciou do budúcnosti. Jedným z nástrojov proaktívneho riadenia nákladov je controlling kvality realizovaný pomocou tzv. PAF modelu nákladov na kvalitu. (Vrábliková, 2018).

Tab. 3: Stanovenie hodnoty podniku (účtovnej jednotky) metódou *Economic Value Added*

P.č.	Položka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Kapitál viazaný v hospodárskej činnosti v €	2 416 490 €	2 763 748 €	2 584 232 €	2 971 971 €	3 216 567 €	3 109 504 €
2.	Výsledok z hospodárskej činnosti (EBIT)	56 907 €	496 089 €	101 015 €	426 897 €	782 297 €	748 220 €
3.	Reálna daň z príjmu	10 812 €	94 257 €	19 193 €	81 108 €	179 929 €	164 608 €
4.	EBIT po zdanení	46 095 €	401 832 €	81 822 €	345 786 €	602 368 €	583 612 €
5.	Priemerná miera viazaného kapitálu	4,02 %	4,02 %	4,05 %	4,04 %	3,88 %	3,92 %
6.	Náklady na investície	97 181 €	111 040 €	104 609 €	120 172 €	124 838 €	121 888 €
7.	Hodnota ukazovateľov EVA	-51 086 €	290 792 €	-22 787 €	225 614 €	477 530 €	461 724 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Tak ako sme uviedli v predchádzajúcich definíciách Hodnota ukazovateľov EVA - *Economic Value Added* používa k stanoveniu hodnoty podniku výsledok z hospodárskej činnosti. Používa priemernú mieru nákladov na kapitál. Pri tejto metóde používame hodnotu 5%. Rovnakou sadzbou dosiahneme porovnateľnosť údajov v rámci účtovnej jednotky i medzi účtovnými jednotkami. Na základe nej počítame náklady na kapitál, ktoré odpočítavame od výsledku z hospodárskej činnosti. Pri výpočtoch odporúčame použiť ako výsledok hospodárenia EBIT.

3.2 Manažerský dashboard

Zisk možno považovať za najdôležitejší ukazovateľ v účtovnej jednotke. Z tohto dôvodu je monitoring jeho vývoja pre manažerskú prácu veľmi dôležitý. Je však potrebné rozlišovať zisk EBITDA, EBIT, NOPAT, operačný zisk a pod. V manažerskom dashboarde sú uvedené všetky dôležité parametre podniku (účtovnej jednotky) z tejto oblasti. Ich monitoring je veľmi jednoduchý. Vyhľadáme si ich v registri podľa IČO alebo SK-NACE a dáme si zobrazit' účtovnú zvierku. Zobrazíme si potom stav podniku (účtovnej jednotky) v oblasti ziskovosti podľa predchádzajúcich krokov. Zo získaných údajov napr. vidíme, že ziskovosť účtovnej jednotky klesá a súvisí s poklesom tržieb. Pokles ziskovosti má ale menší sklon, z čoho sa dá predikovať, že účtovná jednotka nepracuje s vysokými fixnými nákladmi. V budúcnosti môže mať problémy a pri obchodovaní s ňou je potrebné zvýšiť opatrnosť. Manažment by mal začať urýchlene pracovať na novom portfóliu produktov a nepriaznivý stav odstrániť. Príčinou znižovania ziskovosti okrem tržieb sú aj odpisy. Tento vplyv ale nie je veľký, lebo rentabilita cash flow klesá a je pod 10%. Účtovná jednotka by mala naštartovať inovačné procesy a zmeniť trend vývoja rentability cash flow. Optimum je 20-30%. Zároveň vidíme napr. aj nárast nákladov na kapitál, čo pri nepriaznivom vývoji EBIT spôsobuje zhoršovanie ukazovateľa EVA. Ukazovatele ROS a ROA sú ešte relatívne v poriadku. Narastá ale mzdová náročnosť a znižuje sa prevádzková páka. Účtovná jednotka by sa mala začať zaoberať týmito problémami, aby si do budúcnosti zaručila úspešnosť a znížila riziká podnikania.

Rating podniku – bonita

Mnoho účtovných jednotiek zaujíma rating zákazníka. Výborným nástrojom, ako sa dozvedieť o zákazníkovi viac je stránka www.indexpodnikatela.sk. Na základe nej si môžeme stiahnuť dokumenty z internetu a urobiť rozbor ľubovoľnej účtovnej jednotky. Získame tak cenné informácie. Stránka upozorní aj na problémy v podniku (účtovnej jednotke) a poskytne nám dôležité informácie pre riadenie.

Rating podniku

Účtovné jednotky často potrebujú sledovať kvalitu dodávateľsko-odberateľských vzťahov. Preto je pre nich dôležité poznať rating svojich partnerských podnikov (účtovných jednotiek). Vyhľadaním výkazov v databáze index podnikateľa (www.indexpodnikatela.sk) a

ich vyhodnotení dostaneme nasledovný prehľad (tabuľka 4 a 5) o kvalite v oblasti pohľadávok a záväzkov. Zlý rating záväzkov pre nás znamená, že podnik (účtovná jednotka) neplatí svoje záväzky. Zlý rating pohľadávok zasa značí, že podniku (účtovnej jednotke) prestávajú platiť a o chvíľu sa i ona môže dostať do druhotnej platobnej neschopnosti a ohroziť našu podnikateľskú činnosť.

Tab. 4: Rating pohľadávok

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tržby za tovar	29 433 313	21 104 377	23 695 512	24 931 074	23 127 367	20 614 690	23 936 318
Tržby za vlastné výrobky	0	469 890	0	0	0	0	0
Tržby za služby	21 528	0	417 653	380 793	359 242	373 766	400 2000
Dlhodobé pohľadávky z obchodného styku	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé pohľadávky z obchodného styku	6 275 908	4 766 970	5 074 876	5 629 910	5 415 252	4 142 066	5 203 468
Obrátka pohľadávok	21 %	22 %	21 %	22 %	23 %	20 %	21 %
Trend rastu pohľadávok	99 %	76 %	106 %	111 %	96 %	76 %	126 %
Indikátor P (+) pozitívny (-) negatívny	-1 %	-24 %	6 %	11 %	-4 %	-24 %	26 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Indikátor rizika nezaplatenia pohľadávok (priemerný je 97 %) sa znižuje a kredit pohľadávok (priemerný je 22 %) z čoho vyplýva, že riziko nezaplatenia je veľmi nízke.

Tab. 5: Rating záväzkov

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dlhodobé záväzky z obchodného styku	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé záväzky z obchodného styku	1 245 214	2 155 035	2 076 628	1 695 742	1 490 529	1 509 138	1 676 324
Obrátka záväzkov	4 %	10 %	9 %	7 %	6 %	7 %	7 %
Trend rastu záväzkov	109 %	173 %	96 %	82 %	90 %	99 %	111 %
Indikátor Z (+) pozitívny (-) negatívny	9 %	73 %	-4 %	-18 %	-10 %	-1 %	11 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Indikátor rizika nezaplatenia záväzkov (priemerný je 106 %) sa zvyšuje a kredit záväzkov (priemerný je 7 %) z čoho vyplýva, že riziko nezaplatenia je veľmi nízke.

3.3 Klasifikácia metód stanovenia hodnoty podniku

Medzi metódy, ktoré sa používajú na stanovenie hodnoty účtovnej jednotky patria:

- Majetkové metódy
 - Metóda účtovnej hodnoty
 - Substančná metóda

- Likvidačná metóda
- Metódy založené na analýze trhu
- Kombinované metódy
 - Schmalenbachova metóda
 - Metóda váženej strednej hodnoty
 - Metóda nadzisku (prebytočného cash-flow)
- Ohodnocovanie synergii
- Výnosové metódy
- Miera kapitalizácie v rámci jednotlivých metód ohodnocovania
 - Určenie váh jednotlivých zložiek kapitálu na celkovom upravenom kapitále
 - Určenie nákladov na cudzí kapitál
 - Určenie nákladov na vlastný kapitál
 - Model oceňovania kapitálových aktív – CAPM
 - Model arbitrážneho oceňovania
 - Stavebnicová metóda
 - Dividendový model
 - Model priemernej rentability
 - Odvodenie nákladov vlastného kapitálu z nákladov cudzieho kapitálu
- Prepočet priemerných vážených nákladov kapitálu
- Stanovenie trvalo udržateľnej miery rastu
 - Odhad rastu na základe prognóz analytikov
 - Odhad rastu na základe existujúcich a predpokladaných strategických rozhodnutí podniku
- Metódy DCF
 - DCF entity
 - DCF equity
 - DCF APV
 - Dividendové diskontné modely
 - Metódy založené na EVA
 - Metódy založené na kapitalizovaní čistých výnosov

Niektoré z metód si vysvetlíme bližšie. Subjekt, ktorý potrebuje informácie o hodnote danej účtovnej jednotky (podniku) si zvolí jednu z vyššie uvedených metód podľa účelu (t.j. akému účelu majú zistené informácie slúžiť). Ďalším kľúčovým faktorom je životný cyklus podniku (v každej fáze životného cyklu je vhodné použiť inú metódu stanovenia hodnoty) a rovnako aj množstvo a kvalita informácií, ktoré má subjekt k dispozícii. Použitie konkrétnej metódy musí byť zdôvodnené. Jej výber má zvýrazniť to, aby sa našla objektívna hodnota.

Majetková metóda - majetkovou metódou sa stanoví hodnota podniku (účtovnej jednotky) prípadne časti podniku (tzv. všeobecná hodnota podniku resp. časti podniku) súčtom všeobecných hodnôt jednotlivých zložiek majetku podniku (účtovnej jednotky) znížených o všeobecnú hodnotu cudzích zdrojov ku dňu ohodnotenia (v zmysle § 3 vyhlášky 492/2004). Prakticky to znamená, že subjekt spočíta hodnotu všetkých majetkových zložiek podniku a odpočíta hodnotu záväzkov. Výhodou tejto metódy je, že podnikateľ okrem samotnej hodnoty podniku (účtovnej jednotky) získa informáciu aj o tom, aká je hodnota jednotlivých zložiek majetku a záväzkov. To je veľmi žiaduce napríklad v prípade, ak potrebujeme pre účtovné účely určiť reálnu hodnotu jednotlivých zložiek majetku a záväzkov zakúpeného alebo zlučovaného podniku (účtovnej jednotky). Ďalej sa táto metóda používa v prípade, že podnikateľ nemá vyjasnený podnikateľský zámer, prípadne ak ide o stratový podnik. Nevýhodou tejto metódy je jej časová náročnosť, prácnosť a finančná náročnosť. Je totiž nevyhnutné ku dňu ohodnotenia vykonať inventarizáciu majetku (každá majetková položka musí byť evidencie zdokladovaná),

podrobne zanalyzovať jednotlivé zložky majetku a záväzkov a mať k dispozícii príslušných znalcov, ktorí majú oprávnenie stanoviť hodnotu jednotlivých špecifických zložiek (napr. automobilu, ochrannej známky, stavby, cenného papiera a pod.). Taktiež táto metóda neberie do úvahy výnosový potenciál podniku (účtovnej jednotky). Nie je napríklad vhodná v prípade, ak podnikateľ poskytuje služby (obyčajne má vtedy len málo majetku, pričom hodnota jeho spoločnosti spočíva najmä v budúcich výnosoch – zrealizovaných zákazkách).

Podnikateľská metóda - podnikateľská metóda sa v ekonomickej teórii radí medzi výnosové metódy stanovenia hodnoty podniku (účtovnej jednotky). V tomto prípade sa hodnota podniku určí tzv. kapitalizáciou odčerpateľných zdrojov (napr. výnosov, výsledkov hospodárenia, cash flows) za hodnotené časové obdobie podnikania. V princípe to znamená, že subjekt vyčíslí, aké peňažné prostriedky (ekonomické úžitky) podnik v budúcnosti vytvorí, a zohľadní pritom časovú hodnotu peňazí (podstatou časovej hodnoty peňazí je, že peniaze, ktoré máme k dispozícii dnes, majú pre nás väčšiu hodnotu než tie, ktoré získame v budúcnosti, pričom významnú úlohu v tejto úvahe zohráva úrok a inflácia). Podnikateľská metóda je najčastejšie využívaná metóda pri stanovení hodnoty podniku (účtovnej jednotky), alebo jeho časti, najmä v prípadoch, keď podnikateľ potrebuje poznať hodnotu podniku za účelom predaja. Výhodou tejto metódy je, že zohľadňuje výnosový potenciál podniku a v porovnaní s majetkovou metódou je menej prácná. Naopak určitou nevýhodou môže byť, že podnikateľ získa informáciu o hodnote podniku (účtovnej jednotky) ako celku, pričom nepozná hodnotu jednotlivých zložiek majetku a záväzkov. Pri podnikateľskej metóde subjekt vychádza z finančného plánu podniku (ideálne na najbližších 5 rokov), ktorý mu predloží zadávateľ. Kvalitu a spoľahlivosť vstupných údajov subjekt overí najčastejšie pomocou finančnej a ekonomickej analýzy. Z finančného plánu získa údaje o tzv. odčerpateľných zdrojoch (obyčajne ide o čisté príjmy podniku), následne určí percento, ktorým sa budú čisté príjmy získané v budúcnosti prepočítavať na súčasnú hodnotu (tzv. miera kapitalizácie), a tieto údaje dosadí do vzorcov spadajúcich do oblasti finančnej matematiky. Takto vyčíslí celkovú hodnotu podniku (účtovnej jednotky). Uvedený postup sa môže meniť, ak podnik nepredpokladá časovo neobmedzené fungovanie podniku, v tomto prípade by namiesto pokračujúcej hodnoty vyčíslil likvidačnú hodnotu k predpokladanému dňu ukončenia podnikania.

Kombinovaná metóda - pri kombinovanej metóde subjekt vyčíslí hodnotu podniku (účtovnej jednotky) ako vážený priemer všeobecných hodnôt podniku stanovených majetkovou a podnikateľskou metódou. V tomto prípade je potrebné v prvom kroku vyčísliť hodnotu podniku obidvoma vyššie uvedenými metódami, následne sa týmto hodnotám určia váhy a v poslednom kroku sa vyčíslí vážený priemer vypočítaných hodnôt. V zmysle vyhlášky č. 492/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov sa v znaleckom posudku určia váhy nasledovne: ak je hodnota podniku (účtovnej jednotky) vyčíslená podnikateľskou metódou približne rovnaká alebo vyššia než hodnota podniku (účtovnej jednotky) vyčíslená majetkovou metódou, obidvom metódam sa prisúdi rovnaká váha. V ostatných prípadoch sa vyššia váha priradí hodnote vypočítanej majetkovou metódou. Kombinovaná metóda nemá teoretické zdôvodnenie, preto by sa s ňou malo zaobchádzať veľmi opatrne. Jej výhodou je, že okrem hodnoty majetku podniku zohľadňuje aj výnosový potenciál podniku. Nevýhody tejto metódy vyplývajú zo skutočnosti, že je potrebné najskôr vyčísliť dve hodnoty podniku (čo je spojené s prácnosťou, časovou a finančnou náročnosťou).

Likvidačná metóda - ako už vyplýva z názvu tejto metódy, používa sa pri zrušení právnickej osoby, ktoré je spojené s likvidáciou. V tomto prípade je výpočet veľmi podobný ako pri majetkovej metóde, avšak od hodnoty jednotlivých majetkových zložiek sa okrem záväzkov (cudzích zdrojov) odpočítajú aj náklady na likvidáciu (napr. odmena likvidátora, odmeny za znalecké posudky, likvidácia škôd, vyradovanie dlhodobého majetku, nárok zamestnancov na odstupné a pod.). Pre úplnosť ešte dodávame, že túto metódu je možné použiť aj pri skončení činnosti podniku (účtovnej jednotky) konkurzom. V tomto prípade sa určí

hodnota podniku ako súčet všeobecných hodnôt jednotlivých zložiek majetku podniku prenasobený koeficientom speňažiteľnosti. Táto metóda sa využíva iba vo veľmi špecifických situáciách.

Porovnávací metóda - porovnávacou metódou stanoví subjekt hodnotu podniku (príp. jeho časti) zohľadnením vybraných spoločných kritérií súboru porovnateľných podnikov s využitím tzv. transakčného prístupu, vzorového prístupu alebo burzového prístupu. V zmysle transakčného prístupu sa stanoví hodnota podniku (účtovnej jednotky) porovnaním so vzorovými podnikmi (s porovnateľnými účtovnými jednotkami) rovnakého odvetvia a zamerania, porovnateľnej veľkosti a štruktúry, ktoré boli kúpené alebo predané v nedávnom čase. Hodnota podniku alebo jeho časti sa stanoví pomocou cenových násobkov vybraných ukazovateľov vzorových podnikov, ktoré sa použijú na ohodnocovaný podnik alebo časť podniku. Pri použití vzorového prístupu sa stanoví hodnota podniku porovnaním so vzorovými podnikmi sumarizáciou finančných ukazovateľov po zohľadnení rizikových faktorov, kontrolných príplatkov, diskontov predajnosti a pod. Burzovým prístupom sa stanoví hodnota podniku ako súčet diskontovaných budúcich dividend (t.j. zohľadní sa časová hodnota budúcich podielov na zisku) počas sledovaného obdobia a očakávanej majetkovej hodnoty na konci sledovaného obdobia. Základom všetkých troch princípov pri porovnávací metóde je porovnávanie podniku (účtovnej jednotky) so vzorovými t.j. porovnateľnými podnikmi (účtovnými jednotkami). Nevýhodou porovnávací metódy je, že pri jej použití je potrebné disponovať informáciami, ktoré sú veľmi ťažko dostupné, prípadne sú dokonca nedostupné (napr. cenami porovnateľných podnikov v prípade transakčného a vzorového prístupu). Aj preto sa táto metóda prakticky vôbec nevyužíva.

Pri stanovení hodnoty podniku (účtovnej jednotky) musí subjekt vychádzať z niektorej zo spomínaných metód. Podľa viacerých názorov z praxe by však bolo vhodné, keby právne normy obsahovali iba všeobecný rámec pre stanovenie hodnoty, pričom výber konkrétnej metódy a modelu by bol ponechaný na subjekte, ktorý by pri ohodnocovaní vychádzal z najnovších poznatkov príslušných vedných disciplín. V súčasnosti má totiž daná osoba do určitej miery „zviazané ruky“ a nemôže využívať najnovšie metódy a techniky stanovenia hodnoty podniku (účtovnej jednotky). Aj z tohto dôvodu odporúčame podnikateľom, ktorí chcú poznať hodnotu svojho podniku (účtovnej jednotky) pre svoje interné potreby, aby požiadali príslušný subjekt (znalca, experta, organizáciu) o vypracovanie znaleckého posudku (môže byť označený ako „odborný posudok“). V tomto prípade totiž môže znalec, expert, organizácia naplno využiť všetky svoje teoretické vedomosti a skúsenosti a aplikovať najmodernejšie poznatky z oblasti ohodnocovania podniku (účtovnej jednotky).

3.4 Systémový prístup k meraniu výkonnosti podniku

Pri meraní výkonnosti podniku sa oplatí myslieť systémovo a systematicky. Preto za najdokonalejší prístup k meraniu výkonnosti podniku považujeme metodiku Balanced Scorecard (BSC), pretože zohľadňuje nielen finančnú perspektívu, ale aj zákaznícku, interných procesov a učenia sa a tiež perspektívu ďalšieho rastu. Ukazovatele BSC musia byť vzájomne prepojené a nadväzujúce na strategický cieľ.

Synergický efekt metód Six Sigma, Balanced Scorecard a EFQM

Metódy Six Sigma, Balanced Scorecard a Model excelentnosti EFQM zohrávajú v dnešnom riadení podniku (účtovnej jednotky) veľmi významnú úlohu. Spojenie týchto troch koncepcií riadenia môže priniesť veľmi efektívny štýl riadenia podnikov, ktorý môže dlhodobo ovplyvniť ich úspešnosť. Súčasná prax poukazuje na to, že je veľmi dobré tieto tri koncepty navzájom kombinovať (Töpfer, 2001). Všetky tri spomenuté metódy sú známymi metódami riadenia, ktoré podporujú cestu k Business Intelligence a vznikali a rozvíjali sa zo začiatku 21. storočia. V súčasnosti sú už vo väčšej miere implementované v podnikovej praxi, ale len vo významnejších podnikoch (účtovných jednotkách). V analyzovanom kontexte ich vzájomného

prepojenia sú použité veľmi ojedinele. Metóda Six Sigma má pozitívny vplyv na kvalitu, čas a náklady a v spojení s inováciami a znalosťami prináša vysokú efektívnosť do procesu riadenia. Prvoradá je tu vysoká spokojnosť zákazníka spoločne so zabezpečením ziskovosti podniku. Cieľom je naplniť kritické faktory úspešnosti (Critical to Quality Characteristics - CTQ) ako dôležitej požiadavky zákazníkov. (Töpfer, 2008). Znamená to zvyšovanie hodnôt u dôležitých procesov, ich optimalizáciu, rast produktivity. Dosiahnutá kvalita zvyšuje úžitok a hodnotu pre zákazníkov a vedie k úspore nákladov a zvyšovaniu tržieb v dlhodobom meradle.

Balance Scorecard zase zosilňuje zameranie sa na hnacie mechanizmy v kontexte hodnôt. V popredí stojí vízia podniku (účtovnej jednotky), ale tiež realizácia podnikovej stratégie, ktorá poskytuje strategický základ pre prioritizáciu nevyhnutných opatrení a pridelovanie zdrojov. Umožňuje konkrétne meranie výkonu, ktoré je základom pre sústavné zvyšovanie hodnoty podniku (účtovnej jednotky) a rast produktivity. Pomocou jasných cieľov a míľnikov dochádza k realizácii požadovanej úrovne hnacích mechanizmov hodnôt. Pozornosť sa sústreďuje na tesný vzťah stratégie a kvalitnej vízie z pohľadu zákazníka v interaktivite neustáleho zlepšovania sa na základe jasne definovaných merných veličín a riadiacich kritérií. Snaha smeruje ku komplexnému zlepšeniu úžitkov pre zákazníkov aj pre podnik (účtovnú jednotku).

Model EFQM sa sústreďuje na hodnotenie výkonu v porovnaní s ideálnym podnikom (účtovnou jednotkou). Jasná diferenciacia a štandardizovaný zoznam kritérií dáva ucelený pohľad na podnik a umožňuje komplexne porozumieť silným aj slabým stránkam podniku (účtovnej jednotky). Východisko modelu EFQM sú prvky vedenia, politika a stratégia. Svoj odraz majú v použití metódy BSC v stratégií a podnikovej filozofii, inovačných zlepšeniach, ako predpokladu pre obsahové prepojenie a dôsledne riadenie perspektív.

Model EFQM predstavuje tzv. základňu pre riadenie a umožňuje benchmarking. Zameriava sa na zákazníkov, procesy a výsledky. V EFQM môžeme využiť aj porovnanie s ideálnym podnikom (účtovnou jednotkou). BSC pôsobí na zvyšovanie kvality riadenia prostredníctvom vízie, stratégie a výkonových metrík. Six Sigma napomáha zvyšovať výkon organizácie a tým aj hodnotu podniku (účtovnej jednotky). Pôsobí na riadenie kvality a na zvyšovanie produktivity. (Gallo, 2018)

4 Záver

Problémom moderného riadenia je maximalizácia (hospodárskej a finančnej) efektívnosti a spoľahlivosti v podniku. Nikdy nekončiaci pokrok v inovatívnosti a v zlepšení procesov v podniku (v účtovnej jednotke) je limitovaný manažérskou „alfou a omegou“ - efektívnosťou. V závere je potrebné ešte raz skonštatovať, že zisk ako informácia získaná privátne z účtovnej zvierky podniku (účtovnej jednotky) možno považovať za najdôležitejší ukazovateľ podniku (účtovnej jednotky). Z toho dôvodu je monitoring jeho vývoja pre manažérsku prácu veľmi dôležitý. Je však potrebné rozlišovať zisk EBITDA, EBIT, NOPAT, operačný zisk a pod. V tomto kontexte nemôžeme zabúdať aj na problematiku transferového oceňovania. Správne ocenenie je premisou pre všetky nami uvádzané ukazovatele. (Ondrušová, 2015). Na základe správneho ocenenia všetkých položiek, ktoré vykazujeme v účtovných zvierkach je možné konštatovať, že rozhodnutia používateľov informácií z týchto zvierok môžu byť relevantné resp. správne. Táto časť našej úvahy je podrobnejšie spracovaná v článku (Ondrušová, 2016).

Literatúra

- [1] GALLO, P. (2018) Balanced Scorecard, EFQM a Six Sigma modernom riadení podniku Fakulta manažmentu PU v Prešove, 2018. Zdroj: <http://www.dominanta.sk>
- [2] JAKUBEC, M., KARDOŠ, P., KUBICA, M. (2005): Riadenie hodnoty podniku. Kartprint 2005 Bratislava

-
- [3] ONDRUŠOVÁ, L. (2015). Transfer pricing in Slovak Republic. In Financial management of firms and financial institutions. International scientific conference. Financial management of firms and financial institutions : proceedings : 10th international scientific conference : 7th - 8th september 2015, VŠB - Technical university of Ostrava, 2015. ISBN 978-80-248-3865-6. ISSN 2336-162X,
- [4] ONDRUŠOVÁ, L. (2016). Management decisions in transfer pricing. In Strategic Management : international Journal of Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management. - Subotica : Faculty of Economics in Subotica University of Novi Sad, 2016. ISSN 2334-6191, 2016,
- [5] SOUKUPOVÁ, B., ŠLOSÁROVÁ, A., BAŠTINCOVÁ, A. (2004): Účtovníctvo. Edícia Ekonómia. Bratislava 2004. ISBN 80-8078-020-X
- [6] ŠÍBL, D. a kol. (1996): Veľká ekonomická encyklopédia. Vydavateľstvo Sprint. Bratislava Elita 1996. ISBN 80-88848-02-4
- [7] TOPFER, A. a kol. (2008). Six Sigma. Koncepcia a príklady pre riadenie chýb. Brno: Computer Press, s. 508. ISBN 978-80-251-1766-8
- [8] TOPFER, A. (2001). Harmonisch im Dreiklang: Six Sigma, Balanced Scorecard und EFQM-Modell im Wirkungsverbund, v : QZ, Jg. 46, 2001 s. 1023-1027.
- [9] VRÁBLIKOVÁ, M. (2018) Moderný manažment a príklady jeho využitia v praxi. Fakulta manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove Zdroj: <http://www.dominanta.sk>
- [10] Zákon č. 431/2002 Z.z o účtovníctve v znení neskorších úprav. Ministerstvo financií Slovenskej republiky z 18. júna 2002.
- [11] Vyhláška č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky z 23. augusta 2004.
- [12] www.indexpodnikatela.sk
- [13] https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases/register_organizacii/
- [14] www.nace.sk/